

**АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
ПРИВРЕДНОГ СЕКТОРА О УСЛОВИМА ПОСЛОВАЊА,
ДОСТУПНОСТИ И КВАЛИТЕТУ КОМУНАЛНИХ УСЛУГА
И ПОТРЕБА ЗА РАДНОМ СНАГОМ**

Нови Град, децембар, 2018. године

Садржај

1. Увод	2
2. Ставови привредних субјеката о условима пословања на локалном и републичком нивоу	3
2.1. „Ваше мишљење о Новом Граду као мјесту за пословање“	3
2.2. „Које су по Вашем мишљењу позитивне околности за пословање у Новом Граду?“	3
2.3. „Које су по Вашем мишљењу негативне околности за пословање у Новом Граду?“	4
2.4. „Да ли су на државном/републичком нивоу створени повољни пословни услови за раст и развој Вашег привредног субјекта?“	4
2.5. „На који начин сте до сада комуницирали са Општинском управом ? “	5
2.6. „Које врсте информација и/или услуга бисте желјели да добијате од Општинске управе ?“	5
2.7. „Да ли сте задовољни начином и брзином издавања рјешења за одобравање обављања предузетничке дјелатности?“	5
2.8. „Имате ли приједлог за унапријеђење рада Општинске управе у односу према привредницима и предузетницима ?“	6
3. Ставови привредних субјеката о квалитету јавних услуга	7
3.1. „У којој мјери сте задовољни квалитетом и доступношћу јавних услуга ? “	7
3.2. „Ваше мишљење о цијени комуналих услуга.“	8
3.3. „Ваше мишљење о висини административних и комуналних такса и накнада.“	9
4. Ставови привредних субјеката о потребној радној снази	10
4.1. „Да ли планирате инвестиције у наредној години у циљу повећања производње и проширења услуга?“	10
4.2. „Да ли у току следеће године имате намјеру повећати број запослених?“	10
4.3. „Да ли сте имали проблема са недостатком специфичних професија и квалификација радне снаге приликом попуњавања слободних радних мјеста у протеклом времену?“	11
5. Закључак	12

1. Увод

Истраживање привредног сектора о условима пословања, доступности и квалитету комуналних услуга и потребама за радном снагом општине Нови Град спроведено је у мјесецу Новембру 2018. године са циљем да се дође до квалитативних и квантитативних информација о пословној клими на подручју општине Нови Град. Циљ истраживања, такође је било добијање информација о будућим плановима привредних субјеката и предузетника, у смислу новог запошљавања, као и степен задовољства јавним услугама. Ставке у упитнику које су кориштене у сврху истраживања, обухватале су ставове привредника и предузетника о условима за пословање на локалном и републичком нивоу, квалитету јавних услуга и податке о радној снази на подручју Општине.

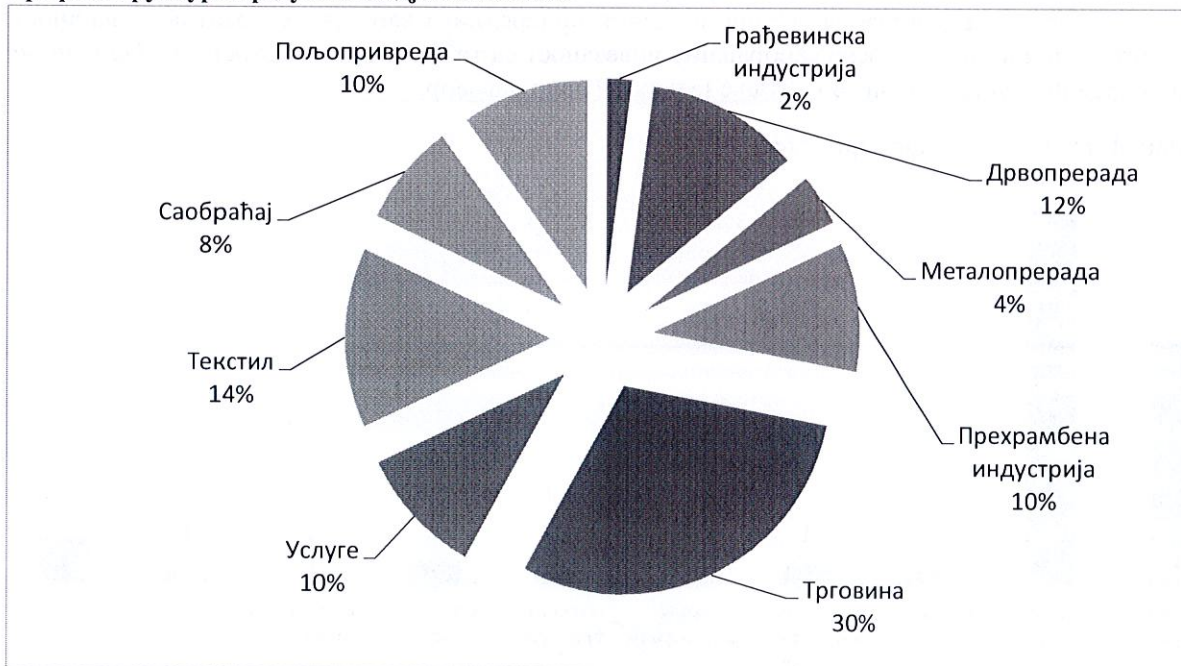
1.1 Сврха истраживања

Општина Нови Град је у току ове године званично ушла у процес БФЦ сертификације, као општине са повољним пословним окружењем. У циљу стицања овог значајног сертификата, Општина има намјеру да унаприједи свој рад и своје услуге које пружа привредном сектору како би задржала постојеће и пронашла нове инвеститоре. Највећи нагласак је управо на посвећивању пажње постојећим привредним субјектима који послују на подручју општине Нови Град, како би они били у стању да унаприједи своје пословање и омогуће стварање нових радних мјеста, а што би у коначници резултирало повећаним запошљавањем локалног становништва. Како би се овај процес реализовао на квалитетан начин, Одјељек за управљање развојем у сарадњи са Одјељењем за привреду и пољопривреду спроводи истраживање привредног сектора о условима пословања, доступности и квалитету комуналних услуга и потреба за радном снагом.

1.2 Методологија

У сврху овог истраживања припремљен је упитник који су саставили представници Одјељења за привреду и пољопривреду. Анкетни упитници су достављени привредним субјектима у току мјесеца Новембра 2018. године, лично, као и електронским путем и приликом теренске посјете. Анкетом је обухваћено 50 привредних субјекта са укупно 875 запослених. Имајући у виду да су овим истраживањем обухваћени привредни субјекти из свих привредних дјелатности који послују на подручју Општине Нови Град, можемо констатовати да су добијени подаци довољно релевантни за општи утисак о ставовима предузећа и пословној клими у Општини Нови Град. Овај извјештај представља анализу одговора свих анкетираних привредних субјеката.

Граф.1. Структура предузећа по дјелатностима

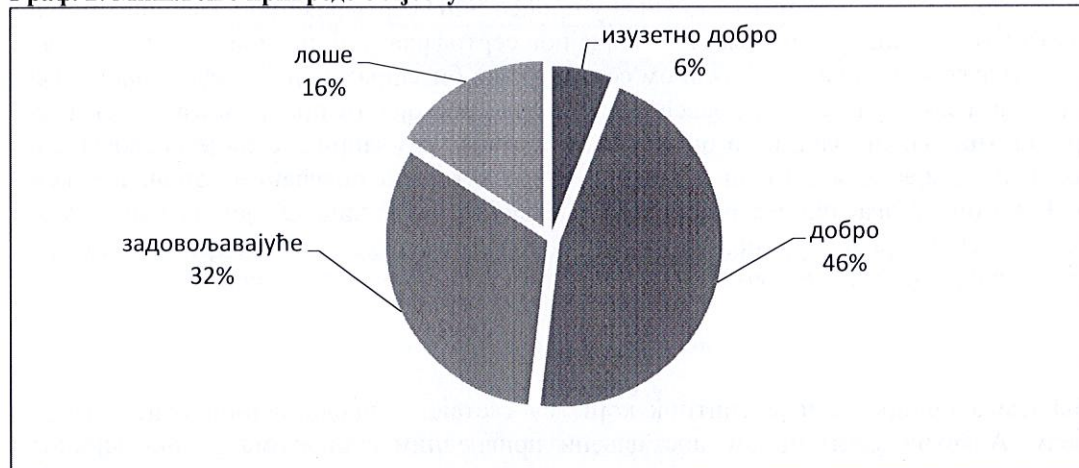

2. Ставови привредних субјеката о условима пословања на локалном и републичком нивоу

2.1 „Ваше мишљење о Новом Граду као мјесту за пословање“

По питању мишљења представника привредних субјеката о Новом Граду као мјесту за пословање, већина испитаника сматра да је Нови Град добро или задовољавајуће мјесто за пословање. Овакав одговор је дало 39 или 78% анкетираних привредних субјеката. Из овога се може извести закључак да Нови Град посједује пословну инфраструктуру као и да постоје и друге претпоставке за пословање и развој привредних субјеката.

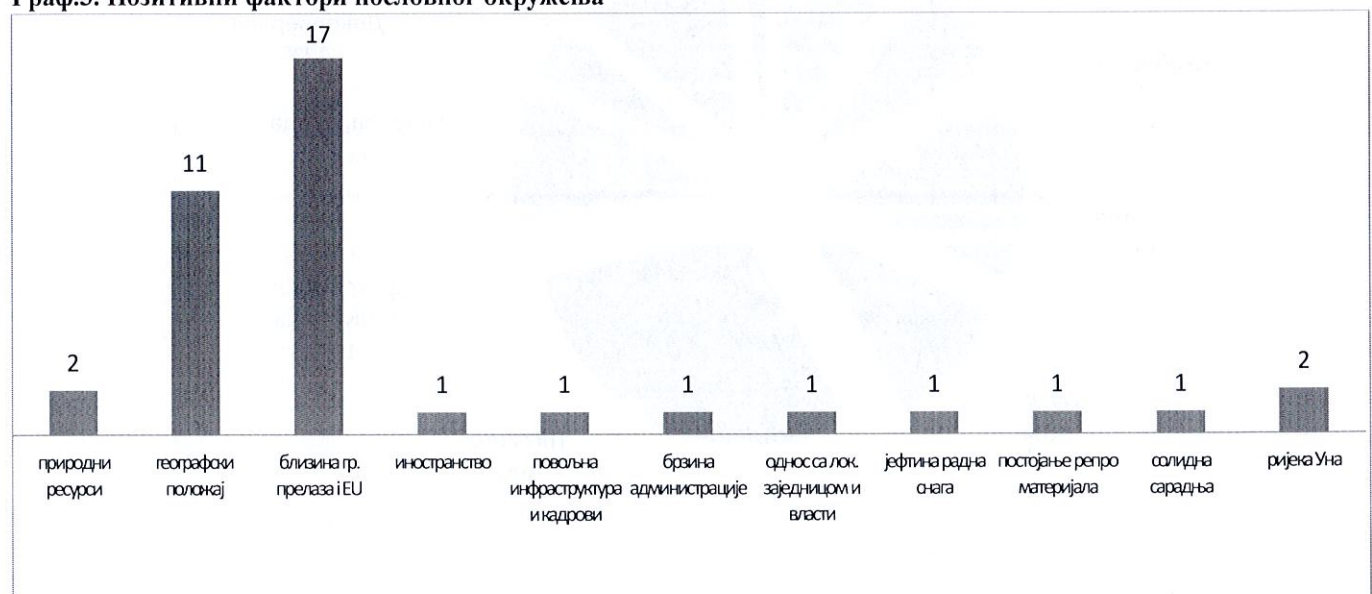
Граф. 2. Мишљење привреде о мјесту за пословање

2.2 „Које су по Вашем мишљењу позитивне околности за пословање у Новом Граду?“

Када говоримо о главним позитивним околностима које утичу на пословање привредних субјеката, највећи број испитаника њих 17 или 34 %, сматра да је приступ европском тржишту/тржиштима, односно близина граничног прелаза са Републиком Хрватском и Европском Унијом, главна позитивна околност за пословање. Одмах иза тога, 11 испитаних или 22 % као позитивну околност наводи географски положај општине Нови Град односно добру повезаност привредних субјеката са тржиштима и партнерима у пословању. Из овога се може закључити да већина локалних привредника као главну позитивну околност сматра положај општине нови Град односно саобраћајну повезаност са тржиштима и партнерима. Од укупно 50 анкетираних привредних субјеката, на ово питање је њих 39 дало одговор.

Граф.3. Позитивни фактори пословног окружења

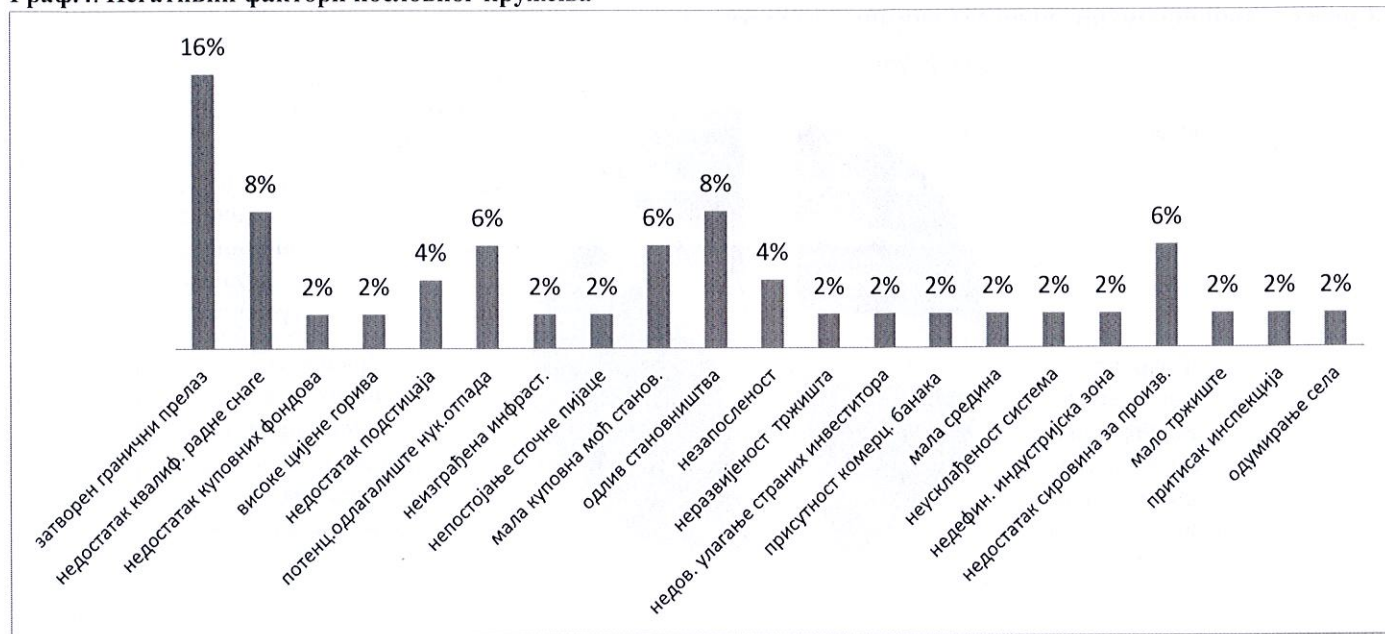

2.3 „Које су по Вашем мишљењу негативне околности за пословање у Новом Граду?“

Као главни тренутни проблем које негативно утиче на пословање привредних субјеката, већина испитаника сматра то што је за терени саобраћај затворен гранични прелаз у Новом Граду. Одмах иза тога слиједе два фактора која се односе на лоше демографске прилике, односно одлив становништва и недостатак квалификоване радне снаге. Од укупно 42 привредна субјекта која су се изјаснила по овоме питању, само 3 привредна субјекта су недостатак сировина за производњу навела као један од фактора који негативно утичу на пословање привредних субјеката.

Из наведеног, као и у претходном питању, видљиво је да је за новоградске привреднике најбитније питање саобраћајне повезаности са окружењем али и даљим тржитима и пословним партнерима. Поред тога што лоша саобраћајна повезаност одузима и више времена за транспорт, исто тако утиче и на повећање и трошкова пословања.

Граф.4. Негативни фактори пословног кружења

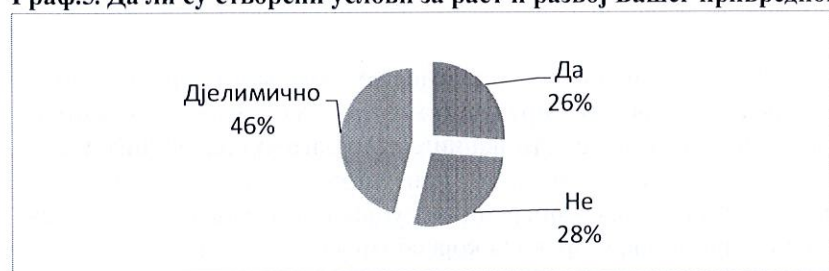

2.4 „Да ли су на државном/републичком нивоу створени повољни пословни услови за раст и развој Вашег привредног субјекта?“

Већина испитаника, 46 % или 23 привредна субјекта, је дјелимично задовољно постојећим условима пословања. Оно што можемо констатовати јесте и то је да релативно подједнак број привредних субјеката задовољан и исто тако незадовољан условима пословања. Као главне узроке који негативно утичу на пословање привредних субјеката, а који се тичу виших нивоа власти, испитаници су навели недовољну финансијку подршку привреди, пореску политику, нелојалну конкуренцију те недостатак сировина за појдине секторе привреде.

Из овако добијених одговора се може закључити да за различите области пословања, као и облике организације привредних субјеката, постоје и различита законска рјешења као и различите врсте институционалне подршке за различите области пословања привредних субјеката.

Граф.5. Да ли су створени услови за раст и развој Вашег привредног субјекта?

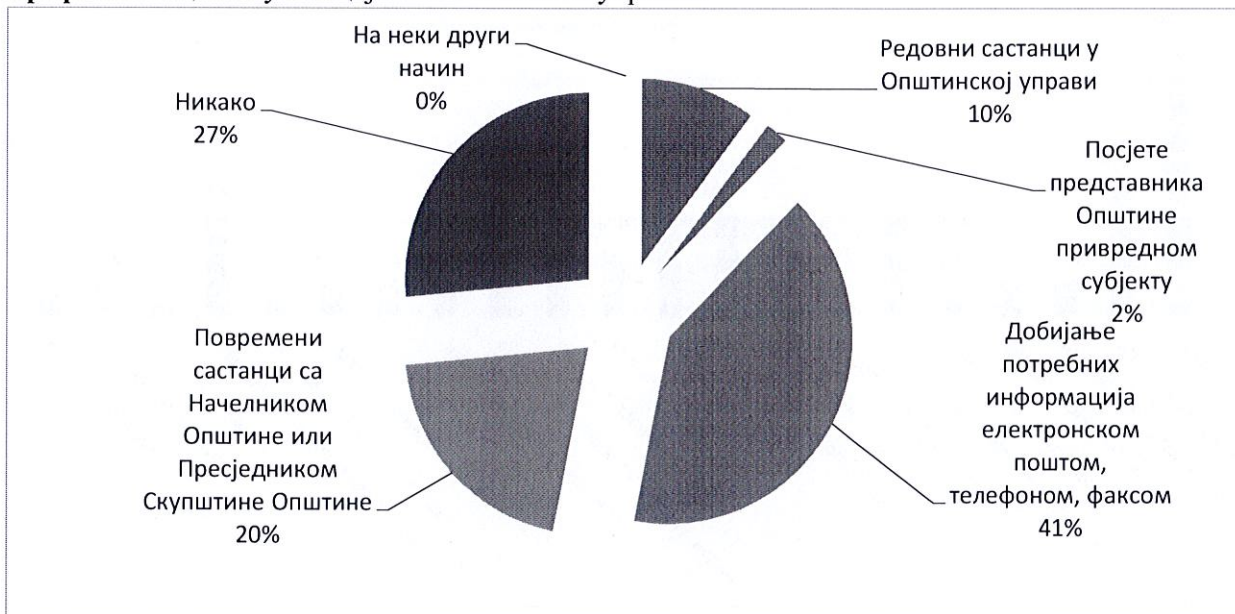

2.5 „На који начин сте до сада комуницирали са Општинском управом ? “

Од 49 анкетираних привредних субјеката, њих 36 или 73 % је изјавило да има комуникацију са Општинском управом Општине Нови Град. Највећи број њих комуницира путем електронске поште, телефона или факса а одмах иза њих слиједе они који комуницирају директним састанцима са руководећим особама Општинске управе и Скупштине општине. 13 анкетираних пословних субјеката или њих 27% уопште нема комуникацију са Општинском управом. Као најпожељније облике комуникације у будућем периоду представници привредних субјеката су навели редовне састанке у Општинској управи, као и посјете представника Општинске управе привредним субјектима.

Иако већина привредних субјеката има успостављене и устаљене механизме комуникације са Општинском управом, потребно је утврдити разлоге за недостатак комуникације код одређеног броја анкетираних привредних субјеката.

Граф.6. Облици комуникације са Општинском управом

2.6 „Које врсте информација и/или услуга бисте жељели да добијате од Општинске управе ?“

Анкетирани представници привредних субјеката су навели да су за раст и развој њихових привредних активности најкорисније сљедеће врсте информација:

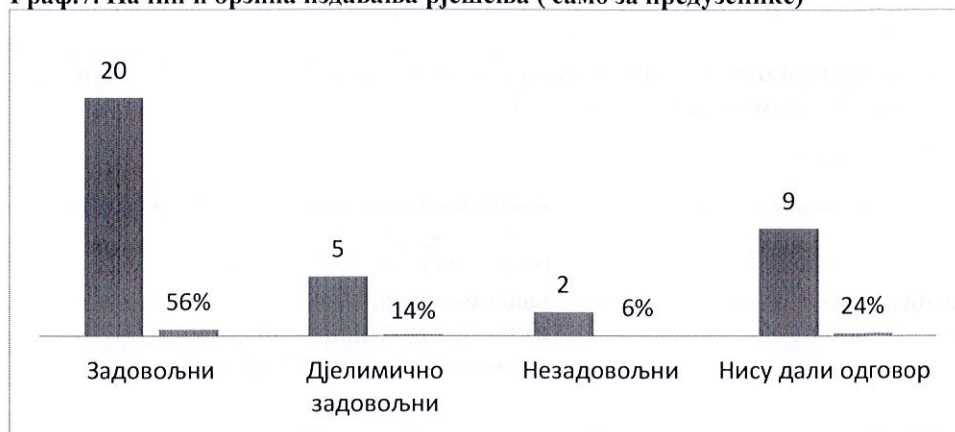
- информације о подстицајима,
- прописи везани за привредне субјекте и привредни развој,
- информације од значаја за побољшање услова рада,
- информације о отвореним тендерима и конкурсима,
- присуство предавањима за пољопривредне произвођаче,
- информације о измјени закона који се тичу привреде.

2.7 „Да ли сте задовољни начином и брзином издавања рјешења за одобравање обављања предузетничке дјелатности?“

Када је у питању начин и брзина издавања рјешења за одобравање обављања предузетничке дјелатности, од укупно 36 самосталних предузетника ,20 предузетника је задовољно, дјелимично задовољно је 5, док су 2 предузетника незадовољна , те 9 предузетника није дало одговор на ово питање

На основу добијених информација по овом питању, можемо констатовати да је процедурама регистрација предузетника задовољна већина анкетираних привредних субјеката, те да се Општинска управа Општине Нови Град придржава усвојених принципа и правила која се тичу ове области.

Граф.7. Начин и брзина издавања рјешења (само за предузенике)

2.8 „Имате ли приједлог за унапријеђење рада Општинске управе у односу према привредницима и предузетницима ?“

Као приједлоге за унапријеђење рада Општинске управе према привредницима и предузетницима, анкетирани представници привредних субјеката и предузетника су навели:

- организовање семинара и обука,
- интензивни рад на повезивању домаћих привредника са клијентима на иностраном тржишту,
- формирање стручног тима за помоћ у раду привредних субјеката у свим сегментим пословања,
- едукација и понашање службеника као сервис грађана и привредника,
- издвајање подстицаја за привреду и запошљавање нових радника,
- једнак третман приватног и друштвеног сектора,
- редовни разговори, договори и савјетовања,
- привлачење људи и нових инвестиција у општину,
- интензивнији проток информација,
- комуналне таксе усагласити и рангирати са републичким таксама.

3. Ставови привредних субјеката о квалитету јавних услуга

Приликом испитивања мишљења привредног сектора о јавним и комуналним услугама на подручју општине Нови Град, провјерене су слиједеће комуналне дјелатности

- водоснабдјевање,	- јавни превоз,
- канализација,	- јавна безбједност,
- одвоз комуналног отпада,	- рад инспекцијских служби,
- испорука електричне енергије,	- јавна расвјета,
- телекомуникационе услуге,	- издавање грађевинских дозвола,
- путна инфраструктура,	- организовање јавног паркинга

3.1 „У којој мјери сте задовољни квалитетом и доступношћу јавних услуга ? “

Резултати испитивања привредних субјеката по питању задовољства квалитетом и доступношћу јавних услуга су показали да је већина испитаника потпуно или дјелимично задовољна услугама водоснабдјевања, одводње отпадних вода, одвоза комуналног отпада, телекомуникационим услугама, путном инфраструктуром, јавним превозом, јавном безбједношћу, радом инспекцијских служби, јавном расвјетом, издавањем грађевинских дозвола и организовањем јавног паркинга.

Ситуација је мало другачија када говоримо о испоруци електричне енергије гдје се већина испитаника одредила да је потпуно или дјеломично задовољна, али са прилично високим 26% испитаника који су изјавили да су незадовољни по овом питању. Ово је веома значајно са аскепта привреде, јер код већине привредних субјеката, стабилно снабдјевање електричном енергијом је од кључне важности за њихово пословање. Такођер, путном инфраструктуром је назадовољно 20% испитаника а што потврђује да је добра саобраћајна повезаност и квалитетна путна инфраструктура од кључне важности за привредне субјекте тј њихов раст и развој.

Анкетирни привредни субјекти су навели и одређене разлоге незадовољства по питању комуналних услуга. У циљу пружања квалитетнијих услуга су навели да је потребно:

- редовно одвозити смеће са појединих локација (комунално предузеће не жели да одвози смеће које привредни субјекти не могу уништити),
- повећати повезаност путне комуникације,
- повећати број паркинг мјеста,
- смањити цијену електричне енергије,
- уредити јавну расвјету и путну инфраструктуру у индустријској зони,
- смањити трошкове и беспотребну папирологију када је у питању издавање грађевинских дозвола,
- уредити рад инспекцијских службеника, јер се рад углавном своди на казне а не на превенцију.

Табела 1.Квалитет јавних комуналних услуга на подручју Општине

		Број	% Учешће
Водоснабдјевање	Потпуно задовољни	34	68%
	Дјелимично задовољни	10	20%
	Незадовољни	3	6%
	Немамо мишљење/став о овом питању	3	6%
Канализација	Потпуно задовољни	30	60%
	Дјелимично задовољни	9	18%
	Незадовољни	4	8%
	Немамо мишљење/став о овом питању	7	14%
Одвоз комуналног отпада	Потпуно задовољни	25	50%
	Дјелимично задовољни	17	34%
	Незадовољни	6	12%
	Немамо мишљење/став о овом питању	2	4%

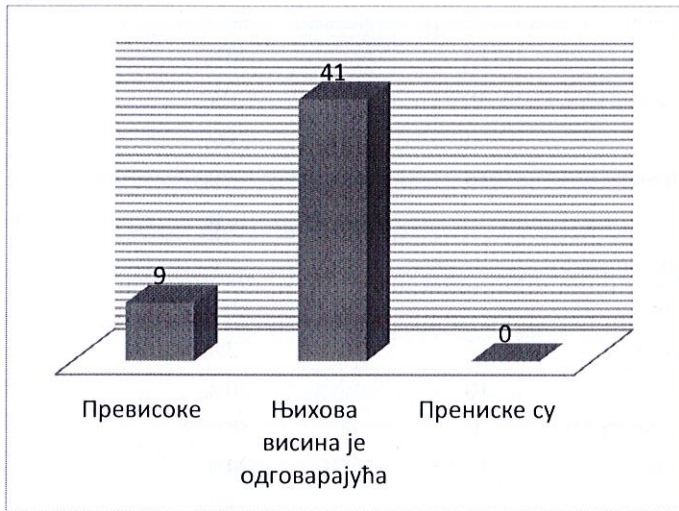
Испоруке електричне енергије	Потпуно задовољни	21	42%
	Дјелимично задовољни	16	32%
	Незадовољни	13	26%
	Немамо мишљење/став о овом питању	0	0%
Телекомуникационе услуге	Потпуно задовољни	29	58%
	Дјелимично задовољни	15	30%
	Незадовољни	5	10%
	Немамо мишљење/став о овом питању	1	2%
Путна инфраструктура	Потпуно задовољни	23	46%
	Дјелимично задовољни	16	32%
	Незадовољни	10	20%
	Немамо мишљење/став о овом питању	1	2%
Јавни превоз	Потпуно задовољни	12	24%
	Дјелимично задовољни	14	28%
	Незадовољни	4	8%
	Немамо мишљење/став о овом питању	20	40%
Јавна безбједност	Потпуно задовољни	29	58%
	Дјелимично задовољни	14	28%
	Незадовољни	1	2%
Рад инспекцијских служби	Потпуно задовољни	6	12%
	Дјелимично задовољни	13	26%
	Незадовољни	1	2%
	Немамо мишљење/став о овом питању	30	60%
Јавна расвјета	Потпуно задовољни	24	48%
	Дјелимично задовољни	13	26%
	Незадовољни	7	14%
	Немамо мишљење/став о овом питању	6	12%
Издавање грађевинских дозвола	Потпуно задовољни	20	40%
	Дјелимично задовољни	11	22%
	Незадовољни	1	2%
	Немамо мишљење/став о овом питању	18	36%
Организовање јавног превоза	Потпуно задовољни	17	34%
	Дјелимично задовољни	16	32%
	Незадовољни	7	14%
	Немамо мишљење/став о овом питању	10	20%

3.2 „Ваше мишљење о цијени комуналних услуга.“

Цијена комуналних услуга (вода, смеће, канализација и др.), према мишљењу већине анкетираних привредника је одговарајућа, односно 82% испитаника је исказало задовољство цијенама комуналних услуга на подручју општине Нови Град, док су за 18% испитаника цијене комуналних услуга превисоке. Као неке од примједби везане за комуналне услуге, анкетирани привредници наводе:

- да су комуналне услуге превисоке за наше услове,
- да плаћају индустријску струју, иако користе неколико сијалица, компјутер, касу и сл,
- да је цијена за одвоз смећа, односно контјнера за текстил превисока.

Граф.8.Преглед нивоа задовољства цијенама комуналних услуга

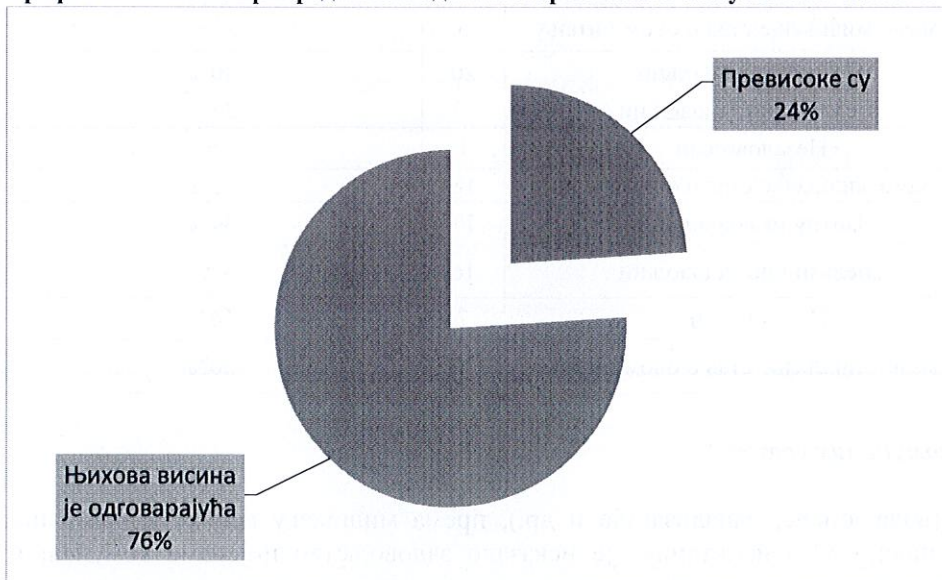
3.3 „Ваше мишљење о висини административних и комуналних такса и накнада.“

Када је ријеч о висини административних и комуналних такси и накнада, њихова висина је одговарајућа за 76% испитаника, односно 38 привредних субјеката, док осталих 12 или 24% сматра да су цијене административних и комуналних такси и накнада превисоке.

Као приједлоге и разлоге за смањење административних и комуналних такси и накнада испитаници су навели да:

- републичку таксу за предузећа, која износи 300,00 КМ, треба укинути,
- такса за овјеру докумената је јако висока у односу на сусједне општине,
- комунална такса је превисока с обзиром да поједини привредни субјекти немају приступ уређеној јавној инфраструктури;

Граф.9. Мишљење привредника о административним и комуналним таксама и накнадама

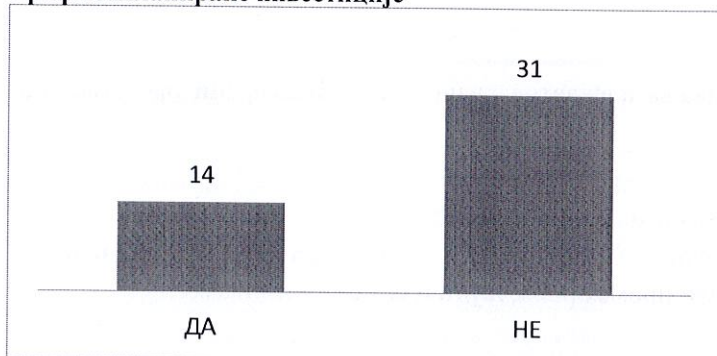

4. Ставови привредних субјеката о потребној радној снази

4.1 „Да ли планирате инвестиције у наредној години у циљу повећања производње и проширења услуга?“

Тек мање од трећине анкетираних привредних субјеката, 14 предузећа или 28%, је исказало намјеру да у 2019. години инвестирају у повећање обима производње или проширење асортимана услуга. Овакав резултат анкете се може сматрати као директна последица проблема и потешкоћа у пословању на које су привредни субјекти указали у овој анкети тј недовољна подршка виших нивоа власти, мали износи субвенција привредним субјектима, нелојална конкуренција и недостатак адекватне радне снаге.

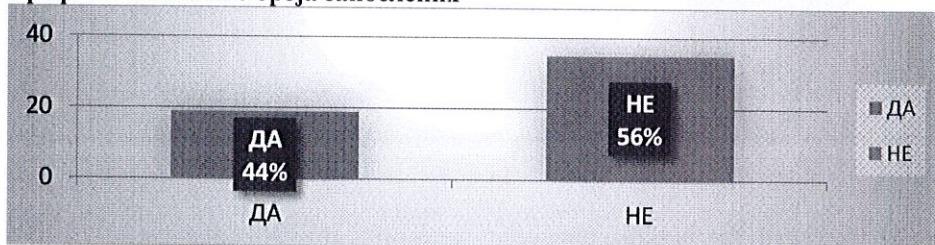
Граф.10.Планиране инвестиције

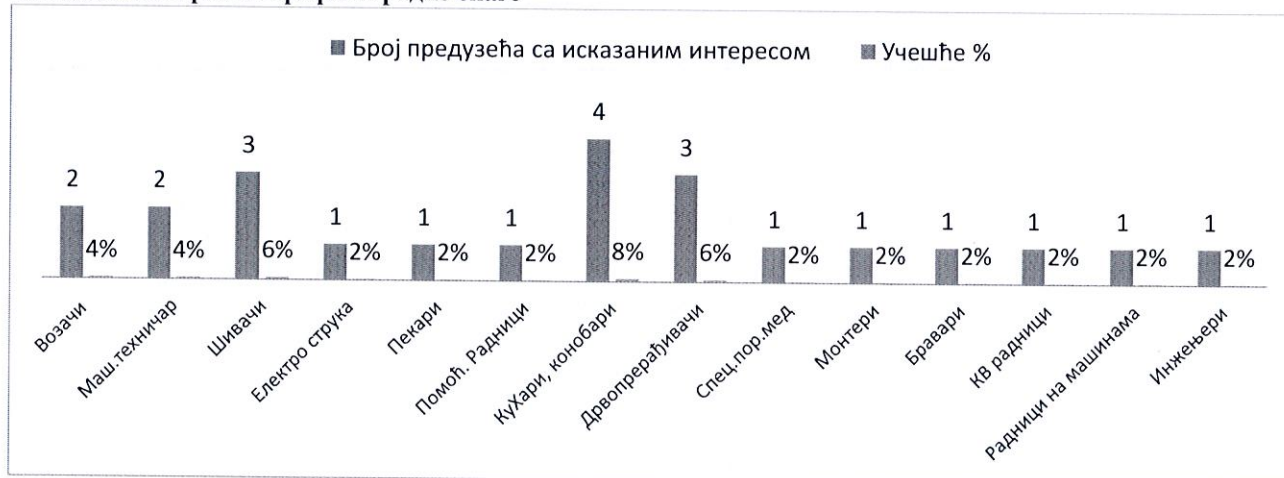
4.2 „Да ли у току следеће године имате намјеру повећати број запослених?“

Резултати анализе одговора на ово питање указују на уску повезаност са претходним питањем односно директна су последица потешкоћа и препрека са којима се сусрећу привредни субјекти. Иако су резултати анализе ових одговора нешто повољнији у односу на претходно питање, више од половине анкетираних привредних субјеката, или 56%, у 2019. години не планира повећање броја запослених радника. 22 анкетираних привредних субјеката, или 44%, су изјавили да у 2019. години планирају повећати број запослених радника.

Граф. 11. Повећање броја запослених

Табела 12. Потребни профили радне снаге

4.3 „Да ли сте имали проблема са недостатком специфичних професија и квалификација радне снаге приликом попуњавања слободних радних мјеста у протеклом времену?“

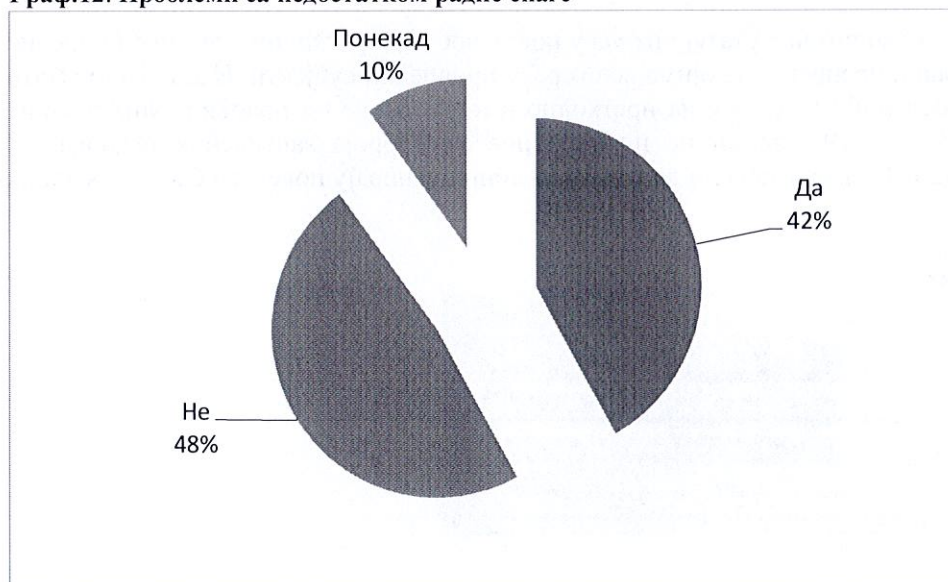
Према добијеним одговорима, привредни субјекти су релативно задовољни радном снагом, 48% испитаника је навело да није имало проблема са недостатком квалификоване радне снаге приликом попуњавања слободних радних мјеста док је 42 % испитаних привредних субјекта навело да су имали проблема приликом попуњавања слободних радних мјеста у протеклом периоду. Ови резултати показују да је скоро половина анкетираних привредних субјеката била суочена или се суочава са проблемом недостатка адекватне радне снаге. Према мишљењу испитаника, фактори који утичу на недостатак радне снаге су:

- неодговарајући ниво образовања,
- недостатак радног искуства,
- незадовољавајући услови рада,
- одлив постојеће радне снаге.

Као потенцијална рјешења проблема обезбјеђивања адекватне радне снаге анкетирани представници привредних субјеката су навели потребу за:

- повећањем плате запослених,
- усклађивањем потребних професија са образовним системом,
- већим учешћем државе и општине у подстицајима за запошљавање и преквалификацију радника,
- отварањем граничног прелаза који ће повећати промет роба, људи и саме радне снаге,
- спријечавањем миграције становништва,
- повезивањем ученика са послодавцима ради обављања ученичке праксе.

Граф.12. Проблеми са недостатком радне снаге

5. Закључак

На основу анализе податка добијених анкетирањем 50 привредних субјеката која послују на подручју општине Нови Град, у погледу унапређивања привредног амбијента на локалном нивоу као најважнији закључци се намећу сљедећи:

- јаче повезивање Општинске управе са локалним привредницима, ради бржег протока информација,
- побољшати снабдјевање електричном енергијом (чести нестанци струје),
- унаприједити путну инфраструктуру и остварити бољу комуникацију јавног превоза,
- отворити гранични прелаз са Републиком Хрватском за теретни саобраћај,
- смањити намете и др.

Што се тиче **услова пословања на локалном и републичком нивоу**, анкетирани привредници су оцјенили Нови Град као добро мјесто за пословање, те да треба јачати сарадњу локалног и републичког нивоа власти. Јачање сарадње локалног и републичког нивоа власти и привредног сектора би значило отварање могућности за нове инвестиције и отварање нових радних мјеста. Анкетирани привредници су исказали незадовољство, када је у питању **квалитет појединих комуналних услуга**, а који се односе на одвоз комуналног отпада и испоруку електричне енергије. Најзадовољнији су водоснабдјевањем, канализацијом и телекомуникацијским услугама. Анализа је показала како **тржиште радне снаге** овом тренутку нема проблема с недостатком квалификованих радника, али изражавају забринутост због повећане миграције радно способног становништва и наводе да би требало предузети додатне мјере да се спријечи миграција становништва како не би дошло до дефицита квалификоване радне снаге. Недостатак квалификоване радне снаге, односно несклад између потреба привреде и кадрова који завршавају школе и факултете би ријешили усклађивањем образовног система са потребама тржишта рада. Према процјенама испитаних привредника најтраженија занимања су дрвопрерађивачи, конобари, кухари и конфекционари. Већина анкетираних привредних субјеката је истакла да је од великог значаја наставак праксе **посјета представника локалне самоуправе привредницима** у циљу директне комуникације. Исто тако, изражена је потреба за **увођењем одређених олакшица** привреди као и **увођење подстицаја** за запошљавање и развој пословања привредних субјеката.

Анализа резултата анкете ће бити представљена Привредном савјету општине Нови Град, као тачка дневног реда, на сједници која ће се одржати у мјесецу јануару 2019. године. На основу свега наведеног неопходно је донијети сљедећи сет закључака:

1. Унапређење услова пословања на локалном нивоу

- 1.1 Провести активности лобирања за отварања граничног прелазу у Новом Граду за теретни саобраћај,
- 1.2 Са привредницима из сектора обраде дрвета упоставити тјешњу сарадњу по питању снабдјевања потребном количином сировина за производњу,
- 1.3 Упоставити видове комуникације Општинске управе са оним привредним друштвима и привредницима који до сада ову комуникацију нису имали или је била незадовољавајућа,
- 1.4 Наставити и унаприједити рад Привредног савјета општине Нови Град по свим питањима која се тичу стварања повољнијих услова за развој привреде, а која су у надлежности Општинске управе;
- 1.5 У буџету општине Нови Град обезбједити финансијска средства за привреднике и предузетнике, која ће се путем јавних позива додјелјивати за унапређење пословања и запошљавања нових радника.

2. Квалитет јавних услуга

- 2.1 Континуирано радити на унапређењу комуналних услуга и комуналне инфраструктуре за привредне субјекте,
- 2.2 У сарадњи са РЈ „Електродистрибуција“ Нови Град интензивно радити на отклањању недостатака стабилног снабдјевања електричном енергијом за привредне субјекте,
- 2.3 Унаприједити сарадњу привредних субјеката са КП „Комус“ А.Д. Нови Град по питању одвоза комуналног и другог отпада,
- 2.4 У сарадњи са вишим нивоима власти, а у оквиру Привредног савјета општине Нови Град, испитати могућности за смањење цијене електричне енергије за привреду или начине субвенционисања трошкова електричне енергије,
- 2.5 У циљу унапређења услова пословања привредних субјеката у Индустријској зони Пољавнице, али и привлачења нових инвеститора, унаприједити комуналну инфраструктуру Зоне.

3. Радна снага

- 3.1 У сарадњи општинских служби и Привредног савјета општине Нови Град унаприједити проток информација о могућностима субвенционисања отварања нових радних мјеста са виших нивоа власти,
- 3.2 У сарадњи са привредницима детаљно утврдити потребе за радном снагом укључујући и потребне квалификације, у циљу повезивања образовног система са потребама тржишта рада
- 3.3 Размотрити могућност финансијске подршке привредним субјектима за преквалификацију и доквалификацију потребне радне снаге.

Припремио:

Одсјек за управљање развојем

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

Мирослав Дрљача, дипл. инж. шум